

SENEGAL 2019

1.INTRODUCCIÓ. ELS PREVIS AL VIATGE

La nostra estança al Senegal es planteja curta: només podrem baixar uns dotze dies però és la nostra primera vegada com a voluntaris i preferim no arriscar.

La idea de baixar al Senegal parteix de mí, una experiència que sempre havia volgut viure i que ara se'm plantejava com a factible. Després de parlar amb el Rafael, és precisament ell el que m'anima a baixar amb el Daniel, el meu fill de 9 anys. No és la seva primera vegada a l'Àfrica però sí com a voluntari. Ràpidament s'engresca amb la idea d'acompanyar-me i fins i tot fem participar al Rafael en una xerrada a l'escola del Daniel (Escola Sant Esteve de Castellar del Vallès). Allà el Rafael explica el projecte de Ndokh als nens de 4t de primària i el Daniel presenta als seus companys un power point on explica què significa ser voluntari.

Amb aquests previs, el viatge es fa més emocionant i el Daniel comença a viure l'experiència amb molta intensitat.

Aeroport Barcelona

2.EL DANIEL I LA SANDRA

Abans d'explicar la nostra experiència m'agradaria descriure en poques paraules qui som nosaltres: el Daniel i jo , la seva mare, la Sandra.

El Daniel tenia 9 anys, i tal i com he explicat en la introducció, no era la seva primera vegada a l'Àfrica; dos estius enrera vam visitar Etiòpia, encara que com a turistes. Sí que és cert, que des de ben petit el Daniel ha viatjat amb el seu pare i amb mi per tot

el món, juntament amb sa germana, l' Ainhoa, no obstant una experiència així era una novetat i per què no, també un risc.

Jo sóc la Sandra, una dona de 45 anys, mare de dos fills i professora de secundària des dels fa més de vint anys. La idea del voluntariat em voltava pel cap des de feia molts anys, no obstant els meus dos fills eren massa petits per poder marxar tants dies fora de casa. El cas és que aquest any es van donar totes les circumstàncies per tal d'afavorir el nostre viatge. Tenia molta por, mai havia fet aquest tipus de feina i a més no parlo francès . Ja havia baixat al Senegal com a turista, per tant, no era un país desconegut per a mí, i a més, l'insitit en el que treballo des de fa dotze anys, acull una comunitat senegalesa molt important.La cultura senegalesa, per tant, no eren desconegudes per a mí. Això sí, tenia molta por pel fet d'atrevir-me a baixar amb el meu fill, no obstant, el conec molt bé i sabia que s'adaptaria.

3.EL VIATGE

El vol sortia el 17 de Juliol des de Barcelona i feia escala a Madrid i arribava a Dakar sobre les 21 del mateix dia. La companyia que vam utilitzar va ser Iberia. A l'arribar a l'aeroport vam fer el canvi de monedes i també de les targetes de mòvil. Per uns 4 euros al canvi pots tenir connexió gariebé durant tot un mes, el problema, i que encara no erem del tot conscients, era poder carregar el mòbil a Ndokh.

Amb tot això solucionat, avisem al Pablo, el nostre contacte al Senegal i comencem el nostre viatge. Ens traslladem amb taxi fins a Mbour. Arribar de nit a una ciutat africana sempre és dur, el caos del trànsit, la foscor... El Daniel se sentia insegur, sort que el Pablo es va mostrar acollidor des del primer moment amb ell i això el va relaxar.

Al matí següent, utilitzem: un taxi, un car ràpid i un altra taxi, fins arribar a Toucar. Allà vam descansar a casa de Pablo, vam conèixer a les altres voluntàires i cap a la tarda , ens vam aconseguir un carro per arribar a Ndokh.

D'aquest primer dia vam poder constatar coses que ja sabíem de l'Àfrica, però que les vam poder tornar a reviuere:

- 1- Els temps a l'Àfrica és relatiu. De fet, tens la sensació que el temps no existeix. Mai saps quan sortirà el pròxim autobús, car ràpid...Tot és una sorpresa...
- 2- La movilitat és complicada, a la vegada que divertida per dos "toubabs" com a nosaltres. Taxi, car ràpid, nyaga dai, burro, carro, moto, ferry...Tots els transports són possible al Senegal I de fet els vam provar tots.
- 3- La sensació de sentir-te un CFA amb cames. Les primeres hores són especialment desconcertants: no domines el canvi i has de fer cas a tot el que et diuen. Els primers dies tens la sensació que et prenen el pèl perquè et demanen CFA per a tot. Després comences a controlar el tema i aquest neguit desapareix.

4.L'EXPERIÈNCIA

El Rafael ens havia proporcionat tota la informació sobre el poblat de Ndokh. El projecte, el tema de les plaques solars, els habitants, l'escola...Ho sabíem gairebé tot, no obstant, diuen que la realitat supera la ficció...i així va ser.

4.1Els primers moments

Sabíem que no hi havia llum ni tampoc aigua corrent i que hi havia aproximadament uns 400 habitants organitzats tots ells per famílies. La nostra arribada va ser dura: una calor asfixiant i moltes ganes de poder beure aigua fresca...però a Ndokh resulta impossible, no hi ha neveres. Aquesta va ser la primera lliçó per al Daniel: hi ha gent que viu sense electricitat.

Nosaltres estàvem instal.lats a casa de la Ziga, una dona que es convertiria en breu, en una gran companya per al Daniel i a mí...

4.2La Ziga

La Ziga és una dona de 42 anys, o això creu ella, amb la que ràpidament vam empatitzar. Té 9 fills i tots ells van acollir de meravella al Daniel, és a dir, el van veure i vam començar a jugar. Per tant, la diversió semblava ja tenir garanties. La casa és molt humil i amb totes les mancances pròpies d'una casa africana al mig del desert. La dutxa és un cubell d'aigua, el lavabo un forat, el llit un matalàs amb mosquitera..i calor, molta calor...i tot això amenitzat amb uns cavalls, un porquet, una cabra, unes gallines, un ase...que fan la teva estança més divertida. El Daniel va quedar gratament sorprès: tot el que hi havia al seu voltant era desconegut per a ell i susceptible de convertir-se en una font de diversió.

Dels 9 fills que té la Ziga el que parla millor el castellà és el Matias, qui va empatitzar ràpidament amb el Daniel. Els altres nens són uns trapelles que corren per tota la casa, es fiquen a la teva habitació i la teva intimitat desapareix totalment. De fet, a la casa hi havien Nacho i Clara, dos sanitaris de Saragossa que el primer que ens van dir va ser: si

voleu sobreviure a casa de la Ziga us heu d'aprendre una única paraula: "tafulna", és a dir, fora de aquí. I realment, és una de les paraules més útils, especialment quan intentes canviar-te de roba i et trobes no només a tots els fills de la Ziga dins l'habitació, sino a tots els veïns...

La Ziga és un exemple de dona senegalesa: lluitadora i una supervivent en un mitjà molt hostil. Si us acosteu a ella us explicarà la seva vida. La part més emotiva, recordo, quan ella em va mostrar unes fotografies en blanc i negre que guarda en una caixa de cartró. És tot el que té del seu passat... El seu present són els voluntaris que l'ajuden a poder viure. Escriu tots els nostres noms en les seves parets de ciment, uns noms africans. Jo i per la Ziga sóc la Manfai. Ella i jo vam compartir moltes estones de confiança, suposo que l'edat ajuda. Cuinàvem juntes i per les tardes passejàvem, poc, perquè els senegalesos sempre estan molt cansats i tot els sembla que està molt lluny... Si teniu oportunitat dieu-li a la Ziga que us porti a veure el marabú del poble. El marabú és el "curandero". Una experiència inolvidable, divertida i sorprenent per una toubab, això sí, prepareu els CFA, res és gratuït.

4.3L'escola

Després d'estar instal·lats començava la nostra feina. Va haver una cosa molt impactant: només baixar del carro els nens cridant diuen: "ecole", "ecole"... els infants esperen sempre l'arribada d'un blanc per a que l'escola pugui obrir. La Ziga ens va explicar que els nens de Ndokh tenen moltes ganes d'aprendre i que entrar a l'escola no serà problema: està oberta. En Rafael ens havia explicat que algú ens donaria una clau, doncs bé, no seria necessària. Només una pedra servia com a clau...

Al matí següent començava la nostra tasca. En Daniel i jo estàvem nerviosos. Portàvem una motxilla carregada de material que, aviat, descobriríem que seria insuficient. Inicialment, volíem constatar el nivell de castellà dels nens. Tenia una classe preparada a manera d'introducció però, una altra vegada, la realitat superaria la ficció. Al sortir de casa de la Ziga ens acompanyava el Matias, un dels seus fills. A mig camí portàvem uns dotze nens i a l'arribar a l'escola n'hi havia més de cinquanta d'edats molt diferents. Allò resultaria realment difícil. Els primers minuts van ser un veritable desconcert. Vam netejar l'aula però era molt difícil posar ordre. De fet, només deu minuts més tard vaig prendre la decisió de tornar a tancar. No hi ha res més frustrant per un professor que la pèrdua de control d'una classe. No sabia com fer front a aquella dificultat: estava sola i era impossible organitzar una classe per a més de cinquanta nens de diferents edats. La solució la vaig trobar a la mateixa casa de la Ziga. Els dos sanitaris (Clara i Nacho) tot sopant ens van explicar que el metge del dispensari no els deixava fer res. Llavors ho vaig veure clar: necessitava ajuda i allà tenia a dues persones amb ganes de treballar. Vam trucar també als altres auxiliars de Toucar. Pujarien tots a l'endemà a ajudar-me. Es van organitzar diferents tallers (braçalets, boomerang, dibuix...) mentre dins de l'aula jo em quedava amb els més grans i poder fer així classe. La cosa va canviar moltíssim. Els nens i nenes de l'aula estaven tranquils i podíem treballar. No obstant, si no tenia aquesta ajuda era impossible poder fer res. Una persona sola no pot gestionar a aquesta gran quantitat de nens. Tot va funcionar fins que va arribar el dimecres: dia del mercat. Aquest dia l'escola tanca, la gran majoria de nens marxa al mercat. Si plou, tampoc hi ha escola. Totes les mans són

necessàries per treballar al camp. S'aprofita que la terra és molla per plantar cacauet. Per tant, de les dues setmanes planejades per a treballar, efectives, va ser només una.

Camí a l'escola

4.4 Conclusió i propostes de millora

L'experiència va resultar gratificant, enriquidora però en alguns moments també decebedora, especialment pel que la feina es refereix. El Daniel va disfrutar i aprendre moltíssim de la vivència.

Com a propostes de millora estaria millorar la comunicació entre els diferents professors. Cadascú de nosaltres arriba sense cap informació prèvia sobre el que ha fet el professor o professors anteriors. Tots fem el mateix: "Buenos días", "¿cómo te llamas?" "¿de dónde eres"? y això ja s'ho saben. Estaria bé establir un projecte que tingués continuïtat i que poguéssim parlar entre nosaltres. Jo així ho vaig fer. Vam marxar el dia 29 de Senegal i a l'arribar vaig parlar amb el Rafael qui em va facilitar el telèfon dels altres professors que pujaven a partir del 4 d'agost. Els vaig poder explicar quin nivell tenien els alumnes, del perill del "primer dia" (50 alumnes a l'aula) i que pensessin activitats diferents per als nens i nenes de les diferents edats.

